

Sławomir H. Zaręba

Słowo wstępne redaktora naczelnego

Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne nr 10, 6

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SŁOWO WSTĘPNE REDAKTORA NACZELNEGO

Szanowni Czytelnicy,

Oddajemy do Waszych rąk kolejne wydanie Uniwersyteckiego Czasopisma Socjologicznego poświęcone tym razem w całości postaci światowej sławy brytyjskiej uczoney, nazywanej „damą brytyjskiej socjologii” profesor Margaret S. Archer, której bogaty dorobek naukowy pozostaje niezmiernie twórczą inspiracją dla uprawiających nauki społeczne, szczególnie w paradygmacie realizmu krytycznego. Antyredukcjonizm zawarty w metateorii Archer, kwestionując idealizm, racjonalizm, konstruktywizm oraz solipsystyczny relatywizm, czyni fundamentalną kwestią autonomię świata i Człowieczeństwa względem ich społecznych konstruktów. Mam świadomość, że jej refleksja socjologiczna, podejmująca problematykę morfogenezy, struktur i sprawstwa, a przy tym krytykę socjologii redukcjonistycznej, wciąż pozostaje mało obecna w dyskursie akademickim. Obok przełożonego na język polski kluczowego dzieła, noszącego tytuł *Człowieczeństwo. Problem sprawstwa*, wszystkie dotychczasowe opracowania znamy jedynie z wydań obcojęzycznych lub interpretacyjnych komentarzy lub gloss. Niniejsze wydanie UCS ambitnie i intencjonalnie w niewielki, ale istotny przeciwieństwo sposób, stara się wypełnić powstałą lukę i – żywiąc taką nadzieję - sprawi, że uprawiana przez nią metateoria stanie się immanentną składową programów, uprawianej dziś socjologii i to nie tylko refleksyjnej. Pragnę także w tym miejscu dodać, co dla nas Polaków wydaje się być ważne, że profesor Margaret S. Archer znana jest z zaangażowania w działalność Papieskiej Akademii Nauk Społecznych, powołanej w roku 1994 przez naszego wielkiego rodaka papieża Jana Pawła II.

Bezpośrednim wydarzeniem inspirującym edycję niniejszego wydania UCS stała się obecność Margaret S. Archer na okolicznościowej konferencji, noszącej tytuł *Teoria Margaret S. Archer w czasach rozwarstwienia paradygmatycznego w naukach społecznych*, organizowanej w murach naszej Uczelni przez pracowników Instytutu Socjologii. To naukowe wydarzenie tegorocznej wiosny zgromadziło liczne grono prelegentów i słuchaczy z wielu ośrodków akademickich, a przy tym wzbudziło ogromne zainteresowanie socjologicznego środowiska naukowego, mobilizując zarówno sympatyków, jak i krytyków realizmu krytycznego i filozofii realistycznej. Program spotkania stał się swoistą prolegomeną do intelektualnej debaty nad stanem współczesnej teorii i metodologii, debaty, w której uczestniczyli nie tylko wykładowcy, ale również doktoranci i studenci. Pokłosiem tych wystąpień i toczonych dyskusji jest cykl zamieszczonych w periodyku Instytutu Socjologii UKSW w Warszawie artykułów, odwołujących się do koncepcji autorki *Człowieczeństwa*, które z wielką przyjemnością prezentujemy.

Pozostaje mi tylko w sposób szczególny podziękować Redaktorom Tomu, a więc Panu prof. UKSW dr. hab. Krzysztofowi Wieleckiemu oraz Pani dr. Klaudii Śledzińskiej za przygotowanie niniejszego wydania UCS, wszystkim Autorom opracowań a także tym, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do jego realizacji i sukcesu.

Z życzeniami przyjemnej lektury,
prof. zw. dr hab. Sławomir H. Zaręba
redaktor naczelny UCS